

NIEUWSBRIEF DE TRANSPARANTIE

Comité Verontruste Burgers Oude IJsselstreek (www.derekening.nl) &
Stichting De Transparantie (www.detransparantie.nl)

redacteur: Paul Jansen

3 augustus 2018

Nieuwbouw langs oude wegen

Deze nieuwsbrief bevat commentaren op het verloop van het traject voor de nieuwbouw van het Almende college. Er komen allerlei details aan de orde, we hopen dat u voldoende uithoudingvermogen heeft. We beginnen met een ingezonden brief in de Gelderlander van Henk van Garderen:

Almende College

Regelmatig worden we in dit land geconfronteerd met budgetoverschrijdingen, vooral bij overheden. In Oude IJsselstreek gebeurt dit thans alweer.

In Silvolde moet een nieuwe school komen, het Almende College. In 2015 werd daarvoor 17 miljoen berekend, maar dat was teveel en na behoorlijk wat schraafwerk was het een jaar later 8 miljoen. De raad ging akkoord. Kort daarna was wegens een rentestijging 10 miljoen nodig. Wederom streek de raad het hand over het hart, maar meer mocht het niet worden. Dan krijgt de wethouder in maart 2018 een verrassend telefoontje van de directeur. De prijzen zijn gestegen en het wordt 13 miljoen. Het is de bekende 'onverwachte tegenvaller' die plots uit de lucht komt vallen. De raad staat voor het blok, de oppositie boos.

Het gedraai is niet van de lucht. Een brief aan de raad wordt in een verkeerde map gestopt. De wethouder probeert zich tevergeefs hieruit te kletsen, wat hem niet lukt. Een deel van de besluitvorming is geheim. De raad krijgt beperkte informatie. En dat is de basis voor het nieuwe besluit, dat er ongetwijfeld komt omdat de coalitie de andere kant op gaat kijken, zoals dat in coalities gebruikelijk is.

De prijs is inmiddels 5 miljoen meer dan bij aanvang, dat is ruim 60 procent hoger dan begroot. Ik heb een donkerbruin vermoeden dat als de school opent, we in de buurt van de oorspronkelijke 17 miljoen zijn. En zo realiseren we zulke projecten. In Oude IJsselstreek is daar ervaring mee. Een plan dat vijf keer zo duur werd als afgesproken staat nog in het geheugen gegrift. Ik hoop dat men daarvan heeft geleerd.

Henk van Garderen

Varsseveld

We gaan door met een aantal punten die opvielen bij het doorworstelen van de stapel stukken:

Het proces (1)

Op de commissievergadering van 12 juli stond één belangrijk agendapunt: De bouwkosten van de VMBO poot van het Almende college in Silvolde stijgen enorm, de raad moet nog eens 3 miljoen bijleggen want de totale kosten stijgen naar € 13.000.000.

Wie bij deze temperaturen met zijn voeten in een bak ijswater en een natte handdoek op zijn hoofd het toch steeds warmer wil krijgen kan kijken naar de video van deze vergadering op de website van de gemeente. Het wordt een hele zit want de bijeenkomst duurde tot ruim na twaalfen, maar het besloten deel valt natuurlijk niet te zien, dat scheelt weer. Een paar conclusies n.a.v. deze vertoning en wat opmerkingen:

1. De coalitiepartijen CDA en Lokaal Belang hebben vrijwel geen woord gezegd.
2. De oppositiepartijen SP, PvdA, D66 en VVD stelden veel uiterst belangrijke en houtsnijdende vragen. Geen oppositie ter wille van de oppositie maar vragen ter wille van helderheid, transparantie en inzichtelijkheid. In het bijzonder de VVD liet hier kwaliteit zien maar ook de drie andere oppositiepartijen lieten zich door de woordenbrij van de wethouder niet van de wijs brengen.

3. De wethouder P.v.d.Wardt kwam kennis te kort, kwam regelmatig in het nauw en bracht een paar keer absolute onwaarheden ter tafel. Zo zei hij dat er een contract is tussen gemeente en Achterhoek VO waarin wordt geregeld wat er gebeurt als ooit de school het gebouw wil verlaten. Dat contract zou in een map zitten die de raadsleden vertrouwelijk hadden kunnen inzien. Later moest hij erkennen dat zo'n contract niet bestaat, dus zeker niet in een map zit ook als is die geheim of vertrouwelijk. En hield hij een lang verhaal over vertrouwen.
4. Ook weet hij het feit dat een brief van Achterhoek VO, nota bene gericht aan de raad, alleen in een map met vertrouwelijke stukken was gestopt aan de griffie maar moest hij na de pauze erkennen dat 'het college, c.q. wij, c.q. de ambtelijke top, dus eigenlijk ikzelf' die geheime map geregeld had. Het zou, weer volgens de wethouder, te lastig geweest zijn om uit te zoeken wat vertrouwelijk, geheim of openbaar moest zijn dus was alles maar in een map 'vertrouwelijk' gestopt. En na ruim een uur verklaarde wethouder v.d.Wardt zelfs: "Ik verklaar niets geheim, niets vertrouwelijk". Wat moest hij anders zeggen? Hij zat weer in de hoek.
5. De stichting Achterhoek VO stopt zelf ook € 500.000 in de bouw, in totaal € 1.300.000. "Maar dat gaat natuurlijk wel ten koste van de formatie, van mijn exploitatie en ten koste van het onderwijs" merkte de heer Louwsma, rector van het Almende college op. Waarmee hij in een flits een groot probleem in het onderwijs liet zien: De formatie, het aantal leerkrachten is een sluitpost in de geldbesteding door de onderwijsbesturen. Alsof goede leraren niet het belangrijkste zijn voor goed onderwijs.
6. De wethouder kon desgevraagd niet ontkennen dat in gesprekken met Achterhoek VO was gezegd dat als die 13 miljoen niet op tafel kwam er gekeken zou worden naar uitbreiding van de capaciteit van de scholen in Doetinchem (die ook behoren tot de stichting Achterhoek VO). Oftewel: dan verdwijnt het VMBO onderwijs uit de gemeente OIJ. Een sterk argument.
7. Op www.tenderned.nl zijn de stukken te vinden van de tender voor de bouw. Daarin gaat het om 'ontwerp, bouw en 15 jaar onderhoud' van het gebouw. Was er toen, eind november 2017, nog geen ontwerp? Is dat er nu wel? Is dat ergens zichtbaar? Is dat onderhoud ook in die 13 miljoen opgenomen? Zo ja, is dat dan niet geheel ten onrechte? Er wordt toch steeds alleen over de kosten van de bouw gesproken? En wie doet het onderhoud de resterende 25 jaar?
8. Van het door rector Louwerse genoemde programma van eisen c.q. programma van prestaties konden wij bij tenderned niets vinden, alleen dat het gaat om 5600m² in 2 à 3 verdiepingen. Zou het niet goed zijn die programma's ook aan de raad te verstrekken? De Selectieleidraad die er wel staat is maar een mager documentje.
9. De publicatie van de tender was op 29 november 2017, de sluiting op 15 januari 2018 en de aanvang van de bouw gepland op 27 april 2018. Rector Louwerse had al voor de kerst een telefoontje gepleegd naar wethouder v.d.Wardt dat de bouw veel duurder zou worden. Waarom komt dit nu pas, tijdens de vakantieperiode, in de raad? Toeval? Waarom is het punt 'over de verkiezingen heen getild'? Door wie? In het MBV rapport van september 2013 (bijna 5 jaar geleden) stond al dat nieuwbouw € 14.000.000 zou gaan kosten, zij het voor wat meer leerlingen.
10. Gaat de Stichting Achterhoek VO huur betalen voor het gebouw? Hoe is dat geregeld?
11. Wat er met de leegkomende gebouwen Wesenthorst en Bluemers gaat gebeuren is onbekend en niet besproken. Wie is eigenaar? De gemeente heeft voor sloop, herinrichting en infra extra € 742.000 uitgetrokken. Is afschrijving c.q. afboeking daarin begrepen?

Inmiddels zijn er ook antwoorden binnen op vragen die door de heren De Lange (VVD) en Menke (PvdA) schriftelijk zijn gesteld. Naar aanleiding daarvan:

12. De gemeente ontvangt van het rijk jaarlijks ± € 1.000.000 voor onderwijs VO, voor ± 2600 leerlingen. Ruim voldoende dus. Dit bedrag is echter vrij te besteden door de gemeente, aan welk doel dan ook. De vraag rijst waar dit geld de afgelopen jaren aan besteed is. Is er een reserve van gevormd? Is het gewoon in de algemene middelen verdwenen en besteed aan....., ja waaraan? Als het rijk zo ruim gelden verstrekt waarom moet de school zelf er dan ook veel geld in steken, ten koste van de kwaliteit van het onderwijs zelf? Zie 4.

Zoals u ziet rijst de ene vraag na de andere. Logisch als er zo weinig transparantie is bij het college van B&W. Maar we stoppen er nu maar even mee, het is duidelijk welk spel er wordt gespeeld.

Nog een ingezonden brief, nu uit de Gelderse Post:

We mogen ons gelukkig prijzen dat er nog kritische raadsleden zijn binnen de gemeente Oude IJsselstreek. De noodzaak daartoe is jammer genoeg al te vaak gebleken. Mensen die oog hebben voor het burgerbelang en de kosten van het gemeentelijk apparaat. En dat er vervolgens nog media zijn waar deze geluiden een podium kunnen vinden. Zoals de open brief van D66-raadslid Camiel Vanderhoeven in deze krant over het steeds meer miljoenen opslopende project Nieuwbouw Almende. Hij legt hier een bestuurlijk wanbeleid bloot dat een meerderheid met alle macht probeert toe te dekken. Los van de vraag waarom de kosten van grote gemeentelijke bouwprojecten bij herhaling worden opgeschroefd. Slechte calculatie, teveel bereidwilligheid, onnozelheid? Zeker zo erg is dat voor het toedekken van gemaakte fouten het maar al te bekende ambtelijke rookgordijn onder de naam 'Vertrouwelijke informatie' wordt opgetrokken. Zo proberen ze ons dus met een kluitje in het riet te sturen. Openbreken die hap. We leven hier gelukkig nog niet in een ambtelijke dictatuur. Behandel je burgers als mondige mensen en niet als een stelletje onbenullen die bereid zijn voor de kosten van wanbeleid op te draaien.

Harry Nijhuis, Heelweg

Het proces (2)

Inmiddels probeert het college te voldoen aan de informatiebehoefte van de raad en de informatieplicht van het college door ruim 22 stukken op de website te zetten van allerlei aard op het adres <https://raad.oude-ijsselstreek.nl/themas>.

1. Het college begint met een uiterst merkwaardige brief (kenmerk 18uit15041, ongedateerd). Daarin legt het college uit dat het complete archief rond de bouw van het Almende college 700 à 1000 stukken bevat en dat publicatie daarvan 150 uur werk kost aan een gekwalificeerde ambtenaar die moet nagaan wat wel en niet gepubliceerd kan worden en wat geheim moet blijven. En dat is teveel moeite, zo vindt het college. Vervolgens legt het de raad een lijst voor van 28 stukken waaruit de raad gespecificeerd kan kiezen. Zoiets als Colijn in de 30'er jaren: Gaat u maar slapen, wij weten wat goed voor u is?

We hebben nog lang niet die stukken gelezen (als we dat al ooit kunnen doen) maar nog een paar opvallende zaken:

2. Een programma van eisen/prestaties zoals door de heer Louwsma herhaaldelijk genoemd is nog steeds nergens te vinden.
3. Zoals door de heer Louwsma werd gezegd is er bezuinigd door o.a. geen aula in het gebouw op te nemen. In de stukken en begrotingen wordt wel een centrale werkruimte van 650m² genoemd. Wat is het verschil?
4. In het juridisch advies van Dirkzwager staat dat de uiterste datum voor de gunning 23 september is, de hoge druk waaronder de raad wordt gezet met spoedvergaderingen en extra commissiebijeenkomsten is dus zeer overdreven.
5. Er komen zeker kosten bij, zo zijn de kosten van een fietsenstalling niet opgenomen.

Een buitengewoon interessant stuk is het raadsvoorstel van 23 maart 2017 (17rvs0022). Een paar citaten daaruit:

6. *Toen in eerste instantie nog uitgegaan werd dan 5.000 m², kwam de berekening vanuit het bouwkostenkompas op ongeveer C 1780,- m² uit. Nu er 5.600 m² gerealiseerd gaat worden, gaat het bouwkostenkompas uit van 1775,-.* Er is dus helemaal niet bezuinigd op het aantal m², de oorspronkelijke plannen zijn juist met 600 m² verhoogd.

7. Een hoger % dan 8 aan eigen bijdrage gaat ten koste van de exploitatiebaarheid van de school, gelet ook op het feit dat er vanuit het Rijk een andere bekostigingssystematiek komt, welke nadelig uitpakt voor scholengemeenschappen als Almende. De gemeente zou dus de gehele financiering op zich moeten nemen ter wille van de zo veel beleiden onderwijskwaliteit. De financiële ruimte zit ruimschoots in de € 1.000.000 die de gemeente jaarlijks krijgt van het rijk voor dit specifieke doel.
8. Daarbij is niet ingestoken op het hoogste kwaliteitsniveau, maar op een laag/gemiddeld kwaliteitsniveau, verhoogd met duurzaamheidsmaatregelen (Frisse Scholen, klasse B). Duurzaamheid en frisse scholen kwamen niet pas eind 2017 in beeld. Duurzaamheid stond als eis al in 9 juli 2015 in een raadsbreed aangenomen motie:

d) kostenberekeningen van verschillende scenario's voor een zo duurzaam mogelijke uitvoering van de nieuwbouw en eventuele ontwikkelde alternatieven daarvoor alsook voorstellen voor de financiering ervan;

Ook stond er in deze motie:

c. Contractvoorwaarden

Er dient nog een overeenkomst door Achterhoek VO en gemeente opgesteld te worden, waarin de diverse afspraken worden vastgelegd. De middelen (uit dit raadsvoorstel) worden vanzelfsprekend pas toegekend wanneer de overeenkomst ook daadwerkelijk is ondertekend door beide partijen.

Voor ons als gemeente worden in de overeenkomst ten minste de volgende aspecten opgenomen:

- Hoogte jaarlijkse exploitatiebijdrage alsook looptijd;
- Afspraken over wat gebeurt als de school het gebouw mocht verlaten (dat wij daarna niet vastzitten aan een exploitatiebijdrage voor de resterende jaren);
- Het renterisico ligt bij de gemeente (rente staat vast zodra lening is aangegaan en verandert niet gedurende de looptijd);
- Het bouwkostenrisico (dat bouwkosten hoger uitvallen) ligt bij Achterhoek VO;
- Dat Achterhoek VO zelf de benodigde duurzaamheidsinvesteringen van het huidige Isala voor haar rekening neemt (en dus niet een vraag hiervoor bij de gemeente neerlegt);

En dit is er van terecht gekomen in de bekostigingsovereenkomst:

- m. Indien de nieuwbouw niet meer door de Stichting voor onderwijsdoeleinden wordt gebruikt en de nieuwbouw voor het verstrijken van volledige aflossing van de financiering door de Stichting aan de Gemeente wordt aangeboden, dan zal de Stichting medewerking verlenen aan het overschrijven van de financiering naar de Gemeente. Met het overschrijven van de financiering naar de Gemeente vervalt de vergoedingsplicht van de Gemeente aan de Stichting zoals in deze overeenkomst is

Er staat dus letterlijk dat de stichting Achterhoek VO het gebouw op ieder gewenst moment weer kan verlaten en dat het gebouw dan terugvalt aan de gemeente. Die moet dan maar zien wat ze er mee doet.

Deze hutspot overziende is er maar één conclusie: de gemeente OIJ wordt in een ontzettend mistig en moerassig proces via een zwalkende route naar de nieuwbouw van een school getrokken. Met veel schijnargumenten en onwaarheden.

Een proces dat met eerlijkheid, openheid en transparantie tot een sneller en beter resultaat had kunnen leiden, tot een groter en enthousiast draagvlak. Een grote kans die niet gegrepen is maar magistraal gemist.

Een proces dat had kunnen leiden tot een gebouw dat met trots was ontvangen door de bevolking is verkeerd in het tegendeel. Het heeft geleid tot argwaan en achterdocht.

Het college en de collegepartijen kiezen weer voor achterkamertjes politiek, gebrek aan kennis, geheimzinnigheid en angst voor openbaarheid. Volstrekt nutteloos en contraproductief. Want wat is er nou te verbergen? Eigen falen? Iets wat nog niet gevonden is? Eerlijkheid duurt het langst, toch?

Ondanks alle fraaie woorden en nobele intenties is de gemeente OIJ nog niet in staat uit de schaduwen van het verleden te kruipen. Jammer, heel jammer.
Maar het optreden van de oppositie biedt hoop.
En het nieuwe gebouw voor het Almende college zal er vast en zeker komen, dat staat vast.
Gelukkig maar.

Paul Jansen, 3 augustus 2018

Deze e-mail is verstuurd aan [{{email}}](#).
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).
U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).
Voor een goede ontvangst voegt u nws@detransparantie.nl toe aan uw adresboek.